

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น
ตำบลลดอนมูล

องค์การบริหารส่วนตำบลลดอนมูล
ตำบลลดอนมูล อําเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น
ด้านการผลิตเฟอร์นิเจอร์ไม้สัก ตำบลลดอนมูล

เฟอร์นิเจอร์ไม้สักตำบลลดอนมูล

ประวัติความเป็นมา

ตำบลลดอนมูลเดิมมีร่องน้ำ เเรียกว่า ร่องบ้า ให้ผ่านชุมชน ต่อมาเรื่องน้ำตื้นเขินเนื่องจากมีหินทรายไปหลักจากภูเขา ด้านทิศตะวันออก (ภาษาทางเหนือ เรียก มูล, มุน) และสูงเป็นดอนขึ้น ชาวบ้านจึงเรียก "ดอนมูล" รายภูมิเดิมไม่ทราบอยพมาจากที่ได มาตั้งกรากทำไร่ ทำนา จนบัดนี้

พื้นที่

เป็นที่ราบ มีห้วยร่องบ้าไหลผ่าน มีคลองชลประทานผ่านด้านตะวันออก สภาพทั่วไปเป็นดินปนทรายเก็บน้ำไม่อุด การเพาะปลูกส่วนใหญ่อาศัยน้ำฝนเป็นหลัก

เขตพื้นที่

- ทิศเหนือ ติดกับ ต.ร่องกาศ, ต.สบสาย อ.สูงเม่น จ.แพรฯ
- ทิศใต้ ติดกับ ต.หัวฝาย อ.สูงเม่น จ.แพรฯ
- ทิศตะวันออก ติดกับ ต.บ้านเหล่า อ.สูงเม่น จ.แพรฯ
- ทิศตะวันตก ติดกับ ต.พระหลวง อ.สูงเม่น จ.แพรฯ

อาชีพ

อาชีพหลัก ค้าขาย

อาชีพเสริม อุตสาหกรรมในครัวเรือน, จักسان, เฟอร์นิเจอร์ไม้สัก

สาระณูปโภค

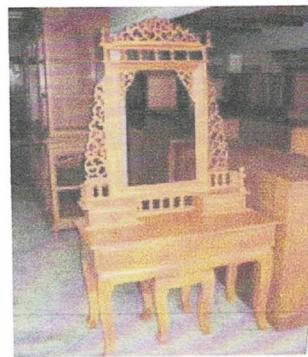
จำนวนครัวเรือนที่มีไฟฟ้าใช้ในเขต อบต. ๒,๕๐๒ ครัวเรือน จำนวนบ้านที่มีโทรศัพท์ ๒,๕๐๐ หลังคาเรือน คิดเป็นร้อยละ ๙๙.๘๐ ของจำนวนหลังคาเรือน

การเดินทาง

- จากอำเภอเมืองแพร่ โดยทางหลวงแผ่นดินสายที่ ๑๐๑ (ถนนยั่นตรกิจโกศล) ๑ สาย ระยะทางประมาณ ๑๐ กม.
- ทางหลวงชนบทบ้านค่างาม (เข้าหมู่ที่ ๑, หมู่ที่ ๘ ต.ลดอนมูล)

ผลิตภัณฑ์

การทำเฟอร์นิเจอร์ - ผลิตภัณฑ์จากไม้ทุกชนิด

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น
ด้านการจักสานไม้ไผ่ ตำบลลดอนมูล

การจักสานจากไม้ไผ่

นางสุวิชญา ฉลอม หมู่ ๘ ตำบลลดอนมูล จังหวัดเพชรบุรี

ความเป็นมา

จากความชอบศิลปะและเล็งเห็นคุณค่าของไม้ไผ่มีประโยชน์มากมาย เพราะจักสานเป็นศิลปหัตถกรรมที่มีคุณค่าอย่างหนึ่งที่ทำสืบทอดการมาแต่โบราณ คุณลักษณะพิเศษของงานจักสานมีคุณค่าในตัวเอง ดังนั้น การจักสานจึงเป็นศิลปหัตถกรรมที่ควรค่าแก่การอนุรักษ์ไว้

อีกทั้งการประกอบอาชีพเสริมเพื่อหารายได้เสริมภายในครอบครัว จึงได้นำมาทำจักสานจากไม้ไผ่ ตามโครงการพัฒนาอาชีพเกษตรกรรมตามความต้องการของชุมชนเพื่อบรเทาภัยแล้ง ปี ๒๕๕๘/๒๕๕๙ จึงได้จัดตั้งกลุ่มวิชาสกิจชุมชนหัตถกรรมจักสานจากไม้ไผ่ หมู่ ๑ และหมู่ ๘ บ้านค่างาม ตำบลลดอนมูล อำเภอสูงเม่น จังหวัดเพชรบุรี

ผลิตภัณฑ์จักสานจากไม้ไผ่ เช่น หวดซาลาชัว กระจาด โคมไฟ ฯลฯ

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น
ด้านศาสนาสถาน

- หลวงพ่อสมนึก วัดดอนมูล
ประวัติความเป็นมาโดยย่อ

หลวงพ่อสมนึก วัดดอนมูล หรือหลวงพ่อศรีสรรเพชร วัดดอนมูล จัดสร้างขึ้นในปี พ.ศ. ๒๔๙๕ ซึ่ง มีพระครูชันติวุฒิกร (พระอธิการจันทร์ ขันติโก เป็นเจ้าอาวาส พร้อมด้วยคณะศรัทธาราชวัดดอนมูลได้ร่วมกัน หล่อพระพุทธรูปทองเหลืองขึ้น โดยช่าง(สล่า) หล่อพระพุทธรูป นายหมื่น บุญยิเวทัย มีการบรรจุพระบรมสารีริกธาตุไว้บริเวณศีริพระหลวงพ่อสมนึก

พระบรมสารีริกธาตุนำมายังวัดดอนมูล ซึ่งได้บรรจุในผอบทองคำเจดีย์ วัดพระศรีรัตนมหาธาตุ กรุงเก่า สุโขทัย โดยมีนายเปล่ง ตันศุข นำมายังวัดดอนมูล และนำไปเก็บไว้ที่ศาลากลางจังหวัดแพร่

วันที่ ๔ พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๗๕ เวลา ๐๙.๐๐ น. ได้จัดขบวนแห่พระบรมสารีริกธาตุจากศาลากลางจังหวัดแพร่ สู่ปราสาทหล่อพระวัดดอนมูล ท่าผู้ว่าราชการจังหวัดได้มามาเป็นประธานในพิธีหล่อหลวงพ่อสมนึก พร้อมคณะศรัทธาราชวัดดอนมูล จนแล้วเสร็จ

โดยทางตำบลดอนมูลจะจัดให้มีประเพณีปิดทองหลวงพ่อสมนึก วัดดอนมูลเป็นประจำทุกปี

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น
ด้านศิลปกรรมดนตรีพื้นบ้าน ตำบลดอนมูล

ประวัติความเป็นมา

การเล่นดนตรีสักอ้อ ซอ ซึง หรือดนตรีพื้นบ้าน

เครื่องดนตรีที่เป็นเอกลักษณ์ของชาวไทยภาคเหนือชนิดหนึ่ง เรียกว่า “วงสะล้อ ซอ ซึง” ซึ่งส่วนใหญ่เป็นวงที่มีเสียงจากเครื่องสายเป็นสำคัญ และนิยมใช้เล่นกันตามท้องถิ่นภาคเหนือทั่วไปมักจะใช้เล่นประกอบกับการละเล่นหลายอย่าง เช่น ซอพื้นเมือง เพลงไทยเดิม หรือซอเงี้ยว เป็นต้น และเล่นในโอกาสต่างๆ ทั้งงานรื่นเริง และงานศพก็มี จำนวนเครื่องดนตรีที่ใช้ประมาณไม่แน่นอน แต่จะมีสะล้อ ซอและซึง เป็นหลักเสมอ มีดนตรีอื่น ๆ ที่เข้ามาประกอบ เช่น ชลุย กลองตัด (ตะโพน) ฉิ่ง ฉบับ เป็นต้น ทำให้เพราะสนุกสนานยิ่งขึ้น ใช้บรรเลงเพลงพื้นบ้านเก่าแก่ที่ไม่มีการขับร้อง และสามารถใช้บรรเลงเพลงสมัยใหม่ก็ได้

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ตำบลลดอนมูล

“ต้นเหย่ง หรือ ต้นคลุ่ม”

ประวัติความเป็นมา บ้านร้องเหย่ง หมู่ที่ ๖ ตำบลลดอนมูล

บ้านร้องเหย่ง ตั้งอยู่หมู่ที่ ๖ ตำบลลดอนมูล ไม่ทราบหลักฐานที่แน่ชัดว่าจัดตั้งขึ้นแต่เมื่อใด แต่มีหลักฐานโดยทิศตะวันออกของบ้านร้องเหย่ง มีวัดร้างอยู่แห่งหนึ่งอยู่ห่างจากวัดปัจจุบัน ประมาณ ๓๐๐ เมตร ชาวบ้านเรียกว่า “วัดร้องเหย่ง” ปัจจุบันเหลือแต่ซากอิฐและสิ่งปลูกสร้างที่ฝังอยู่ในดิน เช่น ฐานซุกซี และยังมีการขุดพบพระพุทธรูปหงายสำริด พระปูนปั้น เป็นต้น จากหลักฐานดังกล่าว Yin Yann ได้ว่า “บ้านร้องเหย่ง” เป็นหมู่บ้านที่เกิดขึ้นพร้อมวัดหรืออาจเกิดก่อนก็ได้ บริเวณบ้านร้องเหย่งมีสภาพภูมิประเทศเป็นที่ราบลุ่มซึ่งมีแม่น้ำข้างตลอดปี และมีต้นเหย่งขึ้นอย่างหนาแน่นจึงตั้งชื่อบ้านว่า “บ้านร้องเหย่ง” (ต้นเหย่ง เป็นพืชใบเลี้ยงเดี่ยว มีดอกสีขาว ลำต้นสูงประมาณ ๑-๒.๕ เมตร ในเมืองดาษยา ๑๐-๑๒ เซนติเมตร) สมัยก่อนมักนำมาการสารเป็นเสื้อเหย่ง (กำเมืองเรียกว่า “ສາດແຫຍ່ງ”) มักจะใช้ในงานบวชพระ

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น
ด้านการอนุรักษ์ประเพณีพิธีสะเดาะเคราะห์ (สีบจี๊ตា) ตำบลลดอนมูล

พิธีสะเดาะเคราะห์ (สีบจี๊ตា)

พิธีนี้จะจัดทำเมื่อมีเหตุการณ์ที่ไม่ดีเกิดขึ้นกับตน หรือบ้านหรือหมู่บ้านของตน ยกตัวอย่าง เช่น นีง ข้าวสุกแล้ว ข้าวจะมีสีแดงเหมือนผสมน้ำอ้อยติดต่อกันหลายวัน หรือชุมชนบ้านนี้มีเหตุการณ์ประหลาด เกิดขึ้นเช่นนี้มีคนตาย ติดต่อกันในหมู่บ้านหลาย ๆ คน โดยไม่ทราบสาเหตุแน่ชัด หรือบุคคลนั้นไม่สบาย มีเหตุการณ์ที่ไม่ดีเกิดขึ้นกับตนเอง เช่น ประสบอุบัติเหตุ เป็นอาหาร อ่อนเพลียโดยไม่ทราบสาเหตุ ก็จะให้พ่ออาจารย์หรือปู่อาจารย์ที่ทำพิธีสะเดาะเคราะห์มาทำให้ ภาษาเหลือ เรียกว่า “ส่งเคราะห์ ส่งเปิง ส่งใจ สีบจี๊ตា” (สีบชะตา) ส่งปูแคนย่าแคน (ปูเกิด ย่าเกิด หรือคนที่ส่งเด็กมาเกิด) ตามความเชื่อของบุคคล พิธีนี้จะใช้กับเด็กที่งอแง ร้องไห้ หรือเจ็บป่วยบ่อย ๆ โดยไม่ทราบสาเหตุ

